

سیستم اطلاعات و تهیه نقشه آسیب پذیری و ناامنی تغذیه‌ای

سابقه، اصول و چارچوب پیشنهادی برای ایران

وحیده نگین، محمدجواد تیموری و فرزانه صادقی قطب‌آباد*

چکیده

با توجه به ارتباط بین فقر و سوء تغذیه، شناسایی توزیع جغرافیایی سوء تغذیه برای برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی اقتصادی ضروری است و برای تحقق آن، شناسایی شاخص‌های ناامنی تغذیه‌ای جوامع و مناطق جغرافیایی آنها مورد نیاز است. سیستم اطلاعات جغرافیایی آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای^۱ شبکه‌ای است که اطلاعات مختلف در سازمانها و دفاتر ذیربط را در زمینه‌های مختلف جمع‌آوری و با تجزیه و تحلیل آنها مناطق ناامن را شناسایی می‌کند. این سیستم همچنین با استفاده از پرسشنامه‌ها و نرم‌افزارهای موجود، اطلاعات مربوط به افراد در معرض خطر ناامنی تغذیه‌ای و اینکه این افراد چه کسانی هستند، از چه چیزی رنج می‌برند، چند نفر هستند، در کجا زندگی می‌کنند و چرا در معرض این خطر قرار دارند را گردآوری و تحلیل می‌کند. این سیستم شامل طیف وسیعی از فعالیتهاست که در سطوح ملی

* به ترتیب، رئیس گروه تدوین برنامه‌ها و سیاستهای جبرانی، دفتر کاهش فقر و سیاستهای جبرانی، وزارت رفاه تأمین اجتماعی، مدیر گروه صنایع تبدیلی مرکز پژوهش‌های اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی، کارشناس تغذیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

Email: Vahidehnegin@yahoo.com

1. FIVIMS-Food insecurity and vulnerability information and mapping system. (FIVIMS)

و استانی و شهرستان با حمایت مسئولان طراز اول کشور و با پشتوانه ملی و به کارگیری نهادهای مدنی و شوراهای شهر و روستا، نیازمندان واقعی را شناسایی کرده و ارگانهای موجود را برای حمایت غذایی و توانمندسازی بسیج می‌کند. از این رو ایجاد این سیستم نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای می‌تواند به عنوان ابزاری در جهت تحقق اهداف اجلاس جهانی غذا در سال ۱۹۹۶ که در آن کشورهای عضو^۱ متعهد شدند تا سال ۲۰۱۵ شاخصهای مربوط به سوء تغذیه و آسیب‌پذیری را حداقل به نصف برسانند به کار گرفته شود. مقاله حاضر به معرفی سیستم‌های اطلاعاتی و تهیه نقشه ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری و نیز چارچوب پیشنهادی آن برای ایران می‌پردازد.

مقدمه

ناامنی غذایی یکی از عمده‌ترین مشکلات جهان در قرن بیست و یکم است. برشمردن اهمیت مسئله ناامنی غذایی و طرح آن به عنوان معضل حساس جهانی، نیاز به مقابله اصولی با این بحران را می‌طلبد. ناامنی غذایی و تبعات جانبی آن موضوعی است که به طور مستقیم یا غیرمستقیم دامنگیر تمامی کشورهای جهان است. شناخت گروه‌های ناامن غذایی و آسیب‌پذیر، میزان و علت ابتلای آنان به سوء تغذیه از مهمترین مسائل است. این قبیل اطلاعات ارزیابی و پیگیری وضعیت مبتلایان و در نهایت اتخاذ سیاست‌های مناسب و مداخله‌ای را امکان‌پذیر می‌کند. سیاست‌هایی که در جهت ارتقای امنیت غذایی باشد، نیازمند اطلاعات کمی و کیفی صحیح و به روز از گروه‌های آسیب‌پذیر و ناامن غذایی است. از این رو، سیستم‌های اطلاعاتی و آماری برای تهیه و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به پایش ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری از اهمیت بالایی برخوردارند زیرا با تقویت این سیستم‌ها، اطلاعات موثق و بهنگامی در اختیار تصمیم‌گیران کشوری قرار می‌گیرد.

مقاله حاضر در دو بخش کلی ابتدا به معرفی سابقه و اصول راهنمای سیستم اطلاعات و تهیه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای می‌پردازد و سپس چارچوبی برای طراحی و اجرا در ایران را پیشنهاد می‌دهد.

1. FAO

سابقه و اصول راهنمای سیستم اطلاعات

و تهیه نقشه آسیب پذیری و ناامنی تغذیه‌ای

۱. معنی ناامنی غذایی و آسیب پذیری چیست؟

امنیت غذایی زمانی وجود دارد که همه مردم، در تمام زمانها، دسترسی فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی به مواد غذایی کافی و سالم داشته باشند به طوری که نیازهای غذایی و اولویت غذایی آنها برای یک زندگی سالم و فعال برآورده شود. امنیت غذایی خانوار، کاربرد همین مفهوم در سطح خانواده است و افراد آن خانوار کانون توجه هستند.

طبق نقشه آسیب پذیری و ناامنی تغذیه‌ای، ناامنی غذایی زمانی وجود دارد که سوء تغذیه مردم به دلیل عدم دسترسی فیزیکی به غذا، دسترسی اجتماعی یا اقتصادی یا مصرف ناکافی غذا باشد. گرفتاران ناامنی غذایی، افرادی هستند که دریافت غذایی آنها پایین تر از حداقل نیاز کالری (انرژی) آنها باشد و علائم فیزیکی ناشی از کمبود انرژی و مواد مغذی را به دلیل رژیم غذایی ناکافی و نامتعادل یا به دلیل ناتوانی بدن در استفاده مؤثر از غذاها به دلایل عفونت یا بیماری نشان دهند. با توجه به این مفهوم که استفاده فیزیولوژیکی غذا توسط بدن باید در محدوده تغذیه و سلامتی باشد، می توان مفهوم ناامنی غذا را تنها مربوط به مصرف ناکافی غذاها یا مغذی دانست.

آسیب پذیری، تمام عواملی که مردم را در خطر ناامنی غذایی قرار می دهد در برمی گیرد. میزان آسیب پذیری فرد یا خانواده از طریق قرار گرفتن در مقابل مخاطرات و میزان توانایی آنان برای غلبه یا مقاومت بر شرایط مخاطره آمیز اندازه گیری می شود.

۱ - ۱. جنبه های بین بخشی ناامنی غذایی

ناامنی غذایی پدیده ای پیچیده و قابل استناد به یک سری عواملی است که از نظر اهمیت در بین مناطق، کشورها و گروه های اجتماعی، مختلف است. این عوامل را می توان در چهار گروه طبقه بندی کرد که نمایانگر چهار حوزه آسیب پذیری بالقوه است:

- محیط اجتماعی - اقتصادی و سیاسی

- عملکرد و کارایی اقتصادی غذا
- فعالیتهای مراقبتی
- بهداشت و سلامتی

برای دستیابی به موفقیت و انجام این عوامل زیربنایی، باید استراتژی‌های محو ناامنی غذایی با فعالیت بخشهای مختلف مثل کشاورزی، تغذیه، بهداشت، آموزش، رفاه اجتماعی، اقتصاد، خیریه‌ها و محیط زیست ادغام شود. یعنی در سطح ملی باید وزارتخانه‌ها یا بخشهای مختلف مهارت‌ها و فعالیتهای تکمیلی خود را برای انجام فعالیتهای بین‌بخشی ادغام کنند تا از نظر سیاستی هماهنگ شوند و در سطح بین‌المللی، بنگاههای خاص و سازمانهای توسعه در قالب همکار برای فعالیتی مشترک کار کنند.

۲- ۱. نیازهای اطلاعاتی و محدودیت‌ها

اجلاس جهانی غذا مصمم به کاهش تعداد افراد مبتلا به سوءتغذیه در دنیا حداقل به میزان ۵۰ درصد در سال ۲۰۱۵ است. به علاوه این اجلاس اهداف بلندمدتی برای از بین بردن گرسنگی و دستیابی به امنیت غذایی برای همه دارد. برای دستیابی به این اهداف باید سیاستهای مخصوص و برنامه‌های عملیاتی، توسعه یابند و به سمت مبتلایان به سوءتغذیه یا آسیب‌پذیران هدف‌گیری شوند.

اولین و مهمترین قدم، شناخت گروه‌های ناامن غذایی و آسیب‌پذیر، شیوع و درجه ناامنی غذایی، میزان مبتلایان به سوءتغذیه و علت ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری آنان است. این قبیل اطلاعات، پایش و ارزیابی وضعیت آنان و به دنبال آن طراحی سیاستهای ارزیابی و مداخله‌ای را ممکن می‌سازد.

سیاستهایی که در جهت ارتقای امنیت غذایی عمل می‌کنند برای تأثیر بیشتر، نیازمند اطلاعات صحیح و بموقع در مورد شیوع، ماهیت و علل ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری هستند. متأسفانه این گونه اطلاعات در بسیاری از کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته کم است. این کمبودها بویژه در زمینه اطلاعات ارزنده‌ای در سطح زیر ملی و سطوح خانوار و در مورد سؤالهای کلیدی از قبیل موارد زیر است:

- چه کسانی دچار ناامنی غذایی هستند و در کجا زندگی می‌کنند؟

- ماهیت، تکرار و میزان ناامنی غذایی شان چگونه است؟
- نحوه زندگی آنان چگونه است و گرفتار چه نوع مشکلاتی هستند؟
- ماهیت و میزان مخاطراتی که در پیش روی آنهاست چیست؟
- استراتژیهای آنها در پاسخ به این مخاطرات چگونه و چقدر مؤثر است؟

چنین اطلاعاتی برای تصمیم‌گیرندگان ملی و محلی بسیار با اهمیت است و چنانچه این اطلاعات به صورت فرمولها و برنامه‌های سیاسی مؤثر درآید، برای بیان نیازهای واقعی مبتلایان به ناامنی غذایی یا برای طراحی مداخله‌های هدفمند که به طور مؤثر به افراد سوء تغذیه‌ای و آسیب‌پذیر برسد، سودمند است. بیشتر کشورها سیستم‌های اطلاعاتی و خدمات آماری برای ایجاد و تحلیل چنین اطلاعاتی را تأسیس کرده‌اند، اما هنوز بسیاری از این سیستم‌های ملی به دلیل بعضی عوامل داخلی از قبیل مواردی از جمله رقابت در تقاضا برای تخصیص منابع نادر و کمیاب، مشکلات سازماندهی، عدم ارتباطهای مؤثر بین‌بخشی و وزارتخانه‌ای و محدودیت‌های مالی دچار محدودیت است.

اجلاس جهانی این مشکلات را تشخیص داده و بر اهمیت جست و جوی راه‌حلهای عملی تأکید دارد. در پاراگراف چهارم از برنامه عملیاتی اجلاس جهانی غذا چنین نتیجه‌گیری شده است: لازم است افراد یا مناطقی را که بیشتر از گرسنگی و سوء تغذیه رنج می‌برند مورد هدف قرار داده، علتها را شناسایی کرده و برای بهبود وضعیت آنان چاره اندیشید. استفاده کنندگان از این منابع اطلاعاتی قادر به انجام این کار خواهند بود. سیستم اطلاعات نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای پاسخی به این چالش است.

۲. مقاصد، اهداف و اصول عملیاتی این نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای در

سطح ملی

گرچه بسیاری از کشورها از قبل سیستم‌های اطلاعاتی که اطلاعات مناسب FIVIMS را در سطوح ملی داشته باشد ایجاد کرده‌اند اطلاعات محلی جمع‌آوری شده که ارتباط مستقیمی با وضعیت فردی و خانوارهای ناامن از نظر غذایی و آسیب‌پذیر داشته باشد، هنوز از بسیاری جهات دچار کمبود است. برای تلاش بیشتر در این زمینه، برنامه عمل اجلاس جهانی غذا خواستار توسعه و تهیه اطلاعات جزئی‌تر درباره ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری و سیستم‌های نقشه‌کشی در سطوح ملی و جهانی شده است.

«تعهدات اجلاس دربارهٔ ایجاد سیستم‌های اطلاعاتی در مورد ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری و تهیه نقشه»

تعهد ۲: پاراگراف بیستم «دولتها با همکاری دست‌اندرکاران جامعهٔ مدنی، سیستم تهیه نقشه و اطلاعات مربوط به ناامنی ملی غذایی و آسیب‌پذیری را بهبود بخشند و این اطلاعات را به صورت دوره‌ای به روز کنند. در سطح ملی به شناسایی مناطق و جمعیت‌هایی که در خطر گرسنگی و سوء تغذیه قرار دارند، پردازند و همچنین به شناسایی عناصری که موجب ناامنی غذایی می‌شوند اقدام کنند و از حداکثر اطلاعات موجود و دیگر سیستم‌های اطلاعاتی به منظور جلوگیری از دوباره‌کاری‌ها استفاده کنند.»

۱-۲. اهداف

در سطح ملی، تقویت و یکپارچگی سیستم‌های اطلاعات ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری، اطلاعات بهتر و به‌روزتری را در اختیار تصمیم‌گیران و اعضای جامعهٔ مدنی در خصوص مسائل امنیت غذایی در تمام سطوح کشوری می‌گذارد. همچنین موجب سهولت ارزیابی برنامه‌ها و سیاستهای انتخابی در جهت بهبود وضعیت می‌شود. سیستم‌های ملی، اطلاعات به‌روزی فراهم می‌کنند هنگامی که جوامع بین‌المللی را به پیگیری و هدایت پیشرفته‌ها در جهت تأمین اهداف جهانی منظور شده در اجلاس جهانی غذا قادر می‌کند.

سیستم اطلاعات و تهیه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای چیست؟ سیستم اطلاعات و تهیه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای، سیستم یا شبکه‌ای است که به جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و انتشار اطلاعات می‌پردازد. اطلاعاتی از این قبیل که چه افرادی دچار ناامنی غذایی یا در خطر آن هستند، این افراد چه کسانی هستند و در کجا زندگی می‌کنند و به چه دلیل دچار ناامنی غذایی هستند یا آسیب‌پذیر شده‌اند.

FIVIMS طیف گسترده‌ای از فعالیت‌هایی است که در سطوح ملی و بین‌المللی و در جهت حمایت از توسعهٔ اطلاعات برای دستیابی به اهداف اجلاس جهانی غذا انجام می‌گیرد. در سطح ملی این عمل از طریق شبکهٔ اطلاعاتی که مسئول جمع‌آوری و تحلیل داده‌های مربوط به سنجش و پایش امنیت غذایی و آسیب‌پذیری است، صورت می‌گیرد که در مجموع به صورت نقشهٔ آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی درمی‌آید و در سطح بین‌المللی این کار از طریق برنامه‌ای عملیاتی است که به صورت FIVIMS جهانی مطرح می‌شود. ایده‌ای که در پس قرار

دارد استفاده از توسعه اطلاعات برای گرفتن نتایج بهتر از فعالیتها و نیز برای کاهش تعداد افراد سوء تغذیه‌ای و دستیابی به امنیت غذایی برای همگان است.

هدف نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی مشارکت در کاهش ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری است و مقصود از FIVIMS ملی، سهولت دسترسی گروههای مختلف استفاده‌کننده به اطلاعات جامعی است که به روز و قابل تفسیر باشد تا تنظیم و ایجاد سیاستهای امنیت غذایی بهبود یابد، طراحی و هدفگیری مداخلات در جهت کاهش ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری بدرستی صورت پذیرد و پیگیری پیشرفتها در جهت دستیابی به این اهداف تسهیل شود. اهداف فوری عبارت است از:

- افزایش جلب توجه ملی و بین‌المللی به مسائل امنیت غذایی تا در سیاستگذاری‌ها اولویت بیشتر به آن داده شود.
- افزایش قابلیت اعتماد، کیفیت، کمیت داده‌ها و تحلیل‌های مناسب مربوط به امنیت غذایی در سطوح ملی و زیر ملی.
- تسهیل در انجام تحلیل‌های چندبخشی از طریق منضم کردن اطلاعاتی که مکمل یکدیگرند.
- تشویق به استفاده بهتر از اطلاعات از طریق درک نیازهای استفاده‌کنندگان و انتشار هرچه بهتر آنها.
- بهبود دسترسی استفاده‌کنندگان به اطلاعات از طریق ایجاد شبکه‌های ارتباطی.

۲-۲. راهنمای اصول اجرایی نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای در سطح ملی

هشت اصلی که برای تقویت و تحکیم FIVIMS ملی در شرایط حاضر وجود دارد، به این شرح است:

- آگاهی از تفاوت نیازها در کشورهای مختلف. نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای در حوزه‌های مختلف بیوفیزیک، اجتماعی، اقتصادی و سیاستهای زیست‌محیطی با اهداف متفاوتی عمل می‌کند. مشی یا مجموعه‌ای از بهترین فعالیتها کاربردی ندارد. لازم است بهترین فعالیتها غربال شود و به طور انتخابی به کار برده شود تا با وضعیت یک کشور خاص سازگار باشد.
- تعیین و پاسخ به نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان. برای حفظ نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای باید تقاضا مشخص شود و نوع اطلاعات، روشهای تحلیل و طیف نتایج با اولویتهای

- گروه‌های اصلی استفاده‌کننده مطابقت داده شود. تعیین اینکه استفاده‌کنندگان چه کسانی هستند و تشخیص اولویت نیازهای آنان از طریق گفت و گو، نقطه شروع برای این کار است.
- ساخت سیستم‌های اطلاعاتی موجود و جلوگیری یا کاهش دوباره کاری‌ها. بیشتر کشورها در زمینه تأسیس سیستم‌های اطلاعاتی گوناگون برای ایجاد اطلاعات مفید سرمایه‌گذاری کرده‌اند. FIVIMS به مفهوم شروع فعالیت جدید نیست، بلکه برای تحکیم و تقویت و پیشبرد سیستم‌های اطلاعاتی است.
 - ابزارهای ترقی، پیشرفت و توسعه به طور مؤثری بستگی به الویتهای ملی و منابع و استمرار در کسب تجربیات دارد.
 - تشویق نهادها به سوی پایدار شدن. برای کسب موفقیت، اعتماد به نفس در تقویت FIVIMS ملی لازم است، از این رو اتکا به کمکهای مالی و فنی خارجی باید به حداقل برسد. برای اطمینان از اینکه منابع لازم برای انجام فعالیتها در دسترس است و یکپارچگی و اتحاد بین‌بخشی اتفاق می‌افتد، تحکیم تعهدات سیاسی ضروری است.
 - افزایش کارایی هزینه. اولویتها باید به ایجاد سیستم‌های اطلاعاتی کارا تر داده شود و از بین سیستم‌ها به تعیین و ارتقای کاملترین آنها پرداخته شود، دوباره کاری‌ها در خدمات و فعالیتها حذف شود.
 - استفاده از فنون جدید. رایانه‌های نوین با اتکا بر فنون جدید و قابلیت دسترسی همگانی به آنها می‌توانند به طور قابل ملاحظه‌ای به بهبود کارایی تحلیلها و نتایج کمک کنند. هر کشور باید با دقت فنون جدید را بیازماید و آنهایی را برگزیند که موجب بهبود کارایی می‌شود. همچنین اهداف تغذیه‌ای را در بین محدودیتهای منابع آن تأمین کند.

۳. منافع مورد انتظار و استفاده‌کنندگان اصلی

۱- ۳. منافع مورد انتظار

با حمایت از توسعه فعالیت‌های مربوط به سیستم اطلاعات ملی و افزایش آگاهی سیاستگذاران و دیگر افراد وابسته به جامعه مدنی درباره مشکلات ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری به نظر می‌رسد که ایجاد نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای منافع فوری زیر را به همراه داشته باشد.

- بهبود تنظیم سیاستها

- بهبود مدیریت برنامه‌ها
 - طراحی مؤثر و هدف‌گیری بهتر برنامه‌های مداخله‌ای
 - گفت و گوی مؤثر بین بخشها و نهادها
- در بعضی کشورها بهبود و اصلاح اطلاعات منجر به ایجاد قوانین جدید و تنظیم برنامه‌های خاص با هدف‌گیری گروه‌های جمعیتی آسیب‌پذیر و ناامن از نظر غذایی شده است.

۲-۳. گروه‌های استفاده‌کننده اصلی

اطلاعات و گزارشهایی که از طریق FIVIMS ملی فراهم می‌شود، برای گروه‌های متعددی از مردم در بخشهای مختلف اجتماع مفید خواهد بود. گروه‌های استفاده‌کننده اصلی به قرار زیر است:

- سیاستگذاران و مشاوران آنها در دولت (سطح ملی) که قادر به سرمایه‌گذاری مستقیم و ارائه خدمات به گروه‌های ناامن غذایی و آسیب‌پذیر هستند.
- مقامات دولت محلی که در مدیریت روزانه مداخلات در امر امنیت غذایی و تغذیه مسئول هستند.
- جامعه مدنی بویژه اعضای که مسئول (غیردولتی و انجمنهای وابسته به سازمانها) رفع مشکلات ناامنی غذایی بین کشورها هستند و عاملان دیگر در بخش خصوصی که به تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان غذا ارائه خدمات می‌کنند.
- انجمنهای کمک‌کننده شامل بنگاههای ملل متحد کمک‌کنندگان دوجانبه و سازمانهای حمایتی غیردولتی بین‌المللی که در مسائل امنیت غذایی و تغذیه در سطوح بین‌المللی دخالت دارند.
- پژوهشگران شامل انجمنهای علمی در دانشگاههای محلی و بین‌المللی و مؤسسات پژوهشی، آمارگران در سازمانهای ملی آمار و دیگر کسانی که به مسائل امنیت غذایی و تغذیه علاقه‌مند یا ذینفع هستند.
- مؤسسات آموزشی بویژه آنهایی که در آموزشهای تربیتی مدیریت سیستم اطلاعاتی مربوط به ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری به افراد در زمینه‌های خاص مثل آمار، جغرافیا، نقشه‌کشی، اقتصاد کشاورزی، جامعه‌شناسی و تغذیه نقش دارند.

۴. نتایج

۱- ۴. نمونه نتایج اطلاعات

هر کشور بسته به ماهیت مشکلات امنیت غذایی خود وضعیت خاصی دارد از این رو لازم است نتایج اطلاعاتی، این مشکلات را بیان کنند زیرا نخستین هدف نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی کمک به تصمیم‌گیرندگان ملی و محلی است. بنابراین، این سیستم با توجه به موقعیت‌های خاص هر کشور اطلاعاتی را که به اولویت‌ها پاسخ می‌دهد فراهم می‌کند. از این رو داده‌هایی که FIVIMS ملی جمع‌آوری می‌کند، اهداف و روشهای تحلیل آنها و نتایجی که از آن حاصل و منتشر می‌شود، همه بستگی به این دارد که چه کسی از این نتایج استفاده می‌کند و برای چه مقاصد خاصی است. گرچه محتوای این اطلاعات از طریق نیازهای استفاده‌کنندگان تعیین می‌شود، شاید بعضی از این اطلاعات شامل مواردی باشد که در زیر به آن پرداخته شده است:

الف. اطلاعات پایه

برای تهیه راهنمای اولیه برای برنامه‌ریزی ملی و پیگیری پیشرفتهای حاصله برای دستیابی به اهداف اجلاس، ارزیابی اولیه‌ای از ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری در کشور لازم است. در بسیاری از کشورها ارزیابی جدیدی از وضعیت امنیت غذایی انجام می‌شود و برای اجلاس جهانی غذا ارسال می‌شود یا بلافاصله بعد از آن به صورت گزارش منتشر می‌شود و لزومی به تکرار این کار وجود ندارد. در کشورهای دیگر نیز بیشتر اطلاعات پایه و ضروری در دسترس است یا به صورت گزارشهایی است از ارزیابیهای اخیر یا اطلاعات موجود از طریق بررسیهایی که در حال انجام است. اما گزارش اطلاعاتی FIVIMS که این گونه اطلاعات را خلاصه می‌کند مورد نیاز است. این اطلاعات باید در قالب جداول خلاصه‌شده، نمودارها و نقشه‌ها، جمع‌آوری و ارائه شوند و لازم نیست که درگیر گزارشهای طولانی یا آکادمیک شده همچنین ضروری است که اطلاعات پایه دست‌کم هر ۱۰ سال یکبار به روز شوند.

ب. گزارشهای پیگیری و ارزیابی

گزارشهای پیگیری و شاخصهای اصلی را که در سیستم‌های جمع‌آوری داده‌ها در سطح ملی و زیر ملی برای مقاصد مختلف تعیین شده‌اند، تفسیر می‌کند. گزارشهای پیگیری سبب اطلاع از روندهای میان‌مدت یا آگاهی از تنگناهای اجتماعی در مورد سیستم غذایی در سطوح ملی یا زیر

ملی می‌شود. گزارشهای حاوی آخرین اطلاعات ارزیابی وضعیت موجود، باید با روالی عادی و دو فواصل منظم و مطابق با نیازهای استفاده‌کنندگان در کشور یا هرگونه نیازی که در این زمینه از سوی کمیته امنیت غذایی دنیا^۱ در ارتباط با تعهدات اجلاس جهانی غذا مشخص می‌شود، منتشر شود.

باید طرحی برای به روز کردن چنین اطلاعات هزینه‌بردار، تهیه شود. نسبت به شاخصهای پایشی در ارزیابیهای عمقی که طیف وسیعی از اطلاعات را دربرمی‌گیرد به روز کردن هر ۳ تا ۵ سال انجام می‌گیرد.

در ارزیابیهای عمقی که به جزئیات نیز می‌پردازد، از تغییراتی که در عوامل زیربنایی نامنی غذایی و آسیب‌پذیری صورت گرفته تصویر کاملتری به صورت گزارشهای پیگیری سالانه می‌دهد. این گونه ارزیابیهای دوره‌ای که دقیق و جزئی است، می‌تواند اطلاعات پایه را در مقابل پیشرفته‌ها یا دیدگاههای جدید به روز کند.

ج. ارزیابی سیاستها و برنامه‌ها و بررسیهای قابل اجرا

بررسیهای ارزیابی، یک ارزیابی گذشته درباره تأثیر سیاستها و برنامه‌ها در کاهش ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری را فراهم می‌کند. در صورتی که بررسیهای امکان‌سنجی، برآوردی درباره هزینه‌ها و منافع آینده سیاستهای جایگزین و یا مداخله‌ای را تهیه می‌کند. چنین بررسیهایی اطلاعات ضروری برای اطمینان از بیشترین استفاده مؤثر از منابع عمومی کمیاب در برنامه‌ریزی‌های امنیت غذایی را فراهم می‌کنند. برای مثال در سطح زیر ملی، نتایج چنین بررسیهایی می‌تواند در تنظیم برنامه‌های عمل راه‌نما باشد. در سطوح محلی و ملی، اطلاعات حاصل از این بررسیها زمانی که در پاسخ به کمکهای خارجی باشد، مهم است و در سطح جهانی، اطلاعات حاصل از بررسیهای سیاستی می‌تواند راهنمای برنامه‌ریزی برای سرمایه‌گذاری‌ها، کمکهای فنی و کمکهای غذایی بین‌المللی باشد. زمانی که نیاز به چنین بررسیهایی افزایش می‌یابد، این بررسیها انجام خواهند شد.

۲-۴. فنون نقشه‌کشی و سیستمهای اطلاعاتی جغرافیایی

پیشرفت در فناوری رایانه، استفاده از فنون تهیه نقشه «بویژه GIS» را برای تحلیل اطلاعات

1. CFS

پیچیده ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری به گونه‌ای که درک و تعمیم آنها را سهولت بخشد، امکان‌پذیر می‌کند.

نقشه‌های حاصل از اطلاعات زمین‌شناسی، اطلاعات بهتری درباره مکان ناامنی غذایی و گروه‌های جمعیتی آسیب‌پذیر و مناطق جغرافیایی فراهم می‌کند. وقتی این مکانها به صورت نقشه درآمدند، طیف وسیعی از اطلاعات در ارتباط با پایش غذا و وضعیت تغذیه‌ای گروه‌های آسیب‌پذیر را می‌توان در نقشه اصلی پیاده کرد. با این فنون می‌توان مقدار زیادی اطلاعات را با شکلی ساده به هم ارتباط داد و می‌توان از این اطلاعات به عنوان ابزاری تحلیلی استفاده کرد.

۳-۴- انتشار نتایج مفید

اطلاعات به خودی خود ارزشی ندارد، مگر اینکه این اطلاعات به دست افراد نیازمند آن برسد در این صورت به راحتی قابل فهم و مورد استفاده است. سیستم ملی اطلاعات باید طرحها و راهبردهایی را که مقاصد فوق را تأمین می‌کنند، نشر و توسعه دهد. نقطه شروع، ارزیابی نیازهای استفاده‌کنندگان آن است تا این اطمینان حاصل شود که نیازهای واقعی اطلاعاتی تصمیم‌گیرندگان بدرستی تشخیص داده شده است. مشارکت تصمیم‌گیرندگان در مراحل اولیه برنامه‌ریزی درباره انواع مختلف بررسیها در تهیه داده‌ها و ایجاد حسن مشارکت در نتایج نهایی مفید است. گزارشها باید حاوی نیازها، منافع و هدفگیری صحیح استفاده‌کنندگان باشد.

چگونگی ارائه اطلاعات نیز امری مهم است. تحلیل داده‌ها باید کاملاً شفاف و قابل فهم باشد. یافته‌ها باید به طریق جاذب ارائه شود تا به سهولت بتوان از آن نتیجه‌گیری کرد. در پایان باید برای تهیه نمودارها و نقشه‌های مناسب و جالب نهایت تلاش به عمل آید تا بتواند ارتباطهای پیچیده را به طریقی که سبب درک سریع سیاستگذاران شود، فراهم کند. مطابق با ظرفیت فناوری در کشور به غیر از سندهای چاپ‌شده، باید از رسانه‌ها از قبیل رادیو، پوسترها، سمینارها، شبکه‌های ارتباطی رایانه‌ای برای انتقال اطلاعات و گزارشهای حاصل از نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی استفاده کرد. همچنین باید با حضور استفاده‌کنندگان این اطلاعات، کارگاههایی برای ارائه و بحث پیرامون نتایج، ترتیب داده شود. بدین طریق کمک مؤثری در جهت تفسیر و درونی کردن نتایج و تأثیر آن در سیاستگذاری به تصمیم‌سازان ارائه می‌شود.

۵. مراحل نهادینه کردن

از مراحمی که موجب تقویت سیستم ملی اطلاعات در چارچوب FIVIMS می‌شود، تقویت نهادهای ملی و حرکت در جهت پایداری تعهدات سیاسی است. فعالیتهایی که می‌توان به صورت خاص انجام داد، بسته به شرایط کشورهای خاص موارد زیر است. نیازی نیست که تمامی مراحل در تمام کشورها به طور دقیق به کار گرفته شود.

۱- ۵. آگاه‌سازی

در کشورهایی که سیاستگذاران از نیاز شدید به سیستم اطلاعاتی ناامنی غذایی و آسیب‌پذیری به طور کامل آگاهی ندارند، یک حرکت ممکن است آنان را به ماهیت و منافع بالقوه چنین سیستم‌هایی حساس کند. این مرحله اساسی برای ایجاد تعهدات سیاسی و برای موفقیت لازم است. در این رابطه از راههای مختلفی می‌توان استفاده کرد. مقامات ارشد وزارتخانه‌ها که با امور مربوط به امنیت غذایی در ارتباط هستند یا آنهایی که در امر توسعه برنامه‌ریزی و تخصیص منابع مسئولند، می‌توانند دریابند که چگونه نتایج حاصل از اطلاعات رابطه مستقیمی با کار آنها دارد. حساس کردن کارگاهها به دخالت دادن نمایندگان اصلی هر وزارتخانه در جهت رشد و توسعه سیاست رسمی ملی و همچنین رسیدن به توافق در مورد نیازها و مکانیسم‌هایی که موجب مشارکت نزدیکتر بین‌بخشی و بین وزارتخانه‌ای در تقسیم اطلاعات و داده‌های اصلی شود، مفید خواهد بود.

۲- ۵. تعیین هماهنگ‌کننده ملی

هماهنگ‌کننده ملی کسی است که بتواند نقش کاتالیزور یا هماهنگ‌کننده در انجام فعالیتهای نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای داشته باشد. در مرحله بعد ضروری است که هماهنگ‌کننده ملی در هر قسمت از شبکه اطلاعاتی FIVIMS که نیاز به تهیه گزارشهای مستند FIVIMS یا نیاز به حفظ ارتباط با سازمانهای بین‌المللی یا پایگاههای اطلاعاتی باشد، مدیریت داشته باشد. انتخاب هماهنگ‌کننده ملی، تصمیم ملی است و باید با ملاحظه کارایی آن صورت گیرد. در هر کشور ممکن است یک شخص، واحدی اطلاعاتی یا بخش دولتی برای این منظور تعیین شود. کشورها در امر انتخاب باید در نظر داشته باشند که برای ارتباطهای رسمی با مجموعه‌ای از

سیستم‌های اطلاعاتی مختلف که توسط وزارتخانه‌های مختلف، بخشهای مستقل دولتی، سازمانهای غیردولتی حمایتی و دیگر سازمانهای خصوصی ایجاد می‌شود، به هماهنگ‌کننده ملی قدرت دهند.

۳-۵. اولین وظیفه شبکه FIVIMS

اولین وظیفه هماهنگ‌کننده ملی، ایجاد شبکه همکاری از تمام واحدهای اجرایی است که به ایجاد یا استفاده از داده‌ها و اطلاعات مربوط به نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای پردازد. هدف از ایجاد شبکه تسهیل در مبادله اطلاعات، برنامه‌ریزی و مشارکت در بهبود آن است و لزومی به ایجاد ساختار تشکیلاتی جدید که نیازمند منابع اضافی باشد نیست. حداقل نیازهای شبکه وضع قوانین درباره روش تصمیم‌سازی و تهیه گزارش است و اعضا باید قدرت اظهار نظر رسمی از طرف نهادهای مربوط به خود را در مورد اطلاعات امنیت غذایی داشته باشند.

۴-۵. ارزیابی نیازهای استفاده‌کنندگان

یکی از مسئولیتهای اولیه این شبکه ارزیابی نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان است. هدف از این ارزیابی تعیین و سپس اولویت‌گذاری اطلاعات مهم و مورد نیاز کاربران مختلف و الویتهای دوره‌ای و شکل و قالب آنهاست. این ارزیابی می‌تواند از طریق جلسات گروهی، مصاحبه‌های فردی یا پرسشنامه‌ها انجام شود. اطمینان از اینکه کلیه استفاده‌کنندگان در سطوح ملی و زیر ملی فرصت کافی به تفصیل نیازهای خود اختصاص دهند بسیار مهم است. با توسعه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی، هماهنگ‌کننده ملی باید با باز خورد دوره‌ای کاربران به پیگیری پیشرفتهای انجام‌شده و به مناطق مشخصی که امکان توسعه بیشتری دارند، پردازد.

۵-۵. تهیه فهرست و ارزیابی سیستم‌های اطلاعات ملی

وقتی نیاز اصلی اطلاعاتی درباره امنیت غذایی برای تصمیم‌گیران مشخص و اولویت‌بندی شد، شبکه قادر به تنظیم فهرست اطلاعات در دسترس و ارزیابی این مسئله است که آیا سیستم‌های اطلاعاتی جاری قادر به تأمین این نیازها هست یا خیر. در این ارزیابی طیف انواع اطلاعات و داده‌ها، پوشش آنها، تناوب، کیفیت، روش مدیریت داده‌ها، روشهای تحلیلی و راههای نشر آن در نظر گرفته می‌شود. نتایج این بررسی، شکافها یا ضعفهای مهم را در تأمین اولویتهای نیاز

اطلاعاتی تعیین می‌کند و همچنین مناطقی را که احتمال تکرار این فعالیتها وجود دارد یا به جمع‌آوری اطلاعات کم‌اولویت منجر می‌شود تعیین می‌کند. ارزیابی باید شامل جنبه‌های مربوط به جمع‌آوری اطلاعات، مدیریت، تحلیل و انتشار باشد.

۶-۵. تهیه استراتژی ملی و برنامه عمل FIVIMS

نتایج حاصل از ارزیابی نیازهای استفاده‌کنندگان و تهیه فهرست و ارزیابی از سیستم‌های اطلاعاتی جاری به مثابه بلوکهای ساختمانی برای بهبود استراتژی توسعه سیستم‌های اطلاعاتی ملی متعلق به شبکه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای است. این استراتژی باید مجموعه‌ای از اولویتهای اطلاعاتی مورد نیاز تصمیم‌گیران ملی و اهداف قابل دستیابی را در بر داشته باشد. در طرح عمل ملی برای تأمین این اهداف از فعالیتها و ابتکارات، برنامه‌ای تنظیم می‌شود. فعالیتها شامل تغییرات نهادی برای دستیابی به یکپارچگی اطلاعات درون و بین بخشها و وزارتخانه‌ها، استفاده از فنون و روش‌شناسی جدید، ظرفیت‌سازی انسانی، سرمایه‌گذاری در ابزارها و نرم‌افزارهای جدید است. در حوزه جمع‌آوری اطلاعات، مدیریت داده‌ها، تحلیل و انتشار باید مدنظر قرار گیرد. در برنامه‌ها باید به طراحی الگوها یا توسعه مدل‌هایی پرداخت که بیشترین اولویت اجرایی را با توجه به منابع دارا باشد. منابع داخلی برای اجرای این طرح و اولویت مناطق در نیاز به کمکهای خارجی نیز باید معین شود.

۷-۵. ایجاد تعهدات سیاسی برای دستیابی به پایداری مطمئن

برای ادامه فعالیتهای FIVIMS باید تصمیم‌گیران اصلی سیاسی متعهد شوند که از این طرح حمایت کافی و مستمر می‌کنند. برای دستیابی به این مسئله، FIVIMS باید در درجه اول اطلاعات مفید و قابل استفاده تهیه کند تا تصمیم‌گیران سیاسی را متقاعد به حمایت شایسته و مناسب از سیستم اطلاعاتی بکند. اما انجام کار خوب به تنهایی کافی نیست مگر آنکه این فعالیتها مورد توجه تصمیم‌گیران اصلی قرار بگیرد. شبکه نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای ملی باید در بحثهای خود نه تنها به حداکثر رسانی کیفیت اطلاعات و سودمندی آن، بلکه به استراتژی‌های خاصی برای ایجاد و تقویت تقاضا در جهت نتایج اطلاعاتی مفید پردازد. نشر نتایجی که به درستی تنظیم و بیان شده‌اند به تصمیم‌گیران اصلی و دیگر گروه‌های استفاده‌کننده

اطلاعات کمک قابل ملاحظه‌ای در رسیدن به منظوره‌ای فوق می‌کند. انتشار نتایج به چاپ رسیده در زمان مناسب کارگاههایی که با شرکت تصمیمگیران اصلی و دیگر گروههای استفاده‌کننده برقرار می‌شود به تقویت حمایتها به طور قابل ملاحظه‌ای کمک می‌کنند.

۸-۵. ارتباط با FIVIMS جهانی

بیشتر دولتهای ملی اطلاعات زیادی در رابطه با نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای با انستیتوهای بین‌المللی طبق توافقنامه‌های مشارکتی تهیه کرده‌اند. اقدام به ایجاد FIVIMS جهانی پاسخ اطلاعاتی است که به پایش بهتر پیشرفتها در جهت حصول اهداف اجلاس جهانی غذا و دیگر توافقات بین‌المللی کمک می‌کند. به علاوه با تقویت سیستم‌های ملی اطلاعاتی، دولتهای ملی اطلاعات بهتری در قالب گزارشهای معمولی می‌دهند. شکل و ماهیت کامل FIVIMS جهانی مورد بحث و در دست برنامه‌ریزی است. اما این احتمال وجود دارد که گردآوری و تحلیل مجموعه‌ای از شاخصهای تهیه‌شده توسط شبکه‌های ملی FIVIMS در بین کشورها مشترک باشد. این امر اجازه تحلیل‌های بین‌کشوری و مقایسه مطابق با راهنمای CFS را می‌دهد. به نظر نمی‌رسد که دولتها نیاز به ایجاد یک کانال گزارشی جدید برای اطلاعات خاص نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای داشته باشند. اطلاعات FIVIMS از طریق ارتباطهای موجود با پایگاههای اطلاعاتی موجود منتقل می‌شود.

چارچوب پیشنهادی برای طراحی و اجرای FIVIMS در ایران

۱. چارچوب مفهومی برای درک عوامل احتمالی ناامنی غذایی و وضعیت سوء تغذیه در ایران

وضعیت تغذیه‌ی گروههای آسیب‌پذیر مانند کودکان زیر ۶ سال یا مادران باردار به عنوان شاخص اصلی مدنظر است به گونه‌ای که این شاخص به نوبه خود تحت تأثیر الگوی درست مصرف مواد غذایی و دسترسی پایین به غذا است.

از جمله عوامل مهم و اثرگذار بر ناامنی غذایی خانوارها و افراد، سطح پایین درآمدی و شرایط ضعیف اقتصادی مانند نرخ پایین اشتغال یا پایین بودن میانگین درآمد خانوار است که

دسترسی خانوار را به غذا کاهش می دهد. همچنین سطح پایین آموزش منجر به کاهش درآمد، بی توجهی به الگوی صحیح مصرف غذا و اصرار بر ادامه الگوی نادرست مصرف می شود. از سوی دیگر، رشد سریع جمعیت منجر به افزایش شهرنشینی می شود که این به نوبه خود بر اشتغال، میزان درآمد و در نتیجه دسترسی به غذا مؤثر است.

به علاوه، سیستم حمل و نقل نامناسب و پراکندگی روستاها به نوبه خود بر سیستم توزیع غذا مؤثر بوده منجر به دسترسی ضعیف به غذا می شود.

برای ایجاد سیستم نقشه آسیب پذیری و ناامنی تغذیه ای جمع آوری اطلاعات جامع در خصوص هر یک از شاخصهای مرتبط با عوامل مؤثر بر ناامنی غذایی و آسیب پذیری ضروری است. از این رو با توجه به عوامل احتمالی مؤثر بر ناامنی غذایی در ایران، شاخصهایی نظیر شیوع کتاتهدی و کم وزنی کودکان زیر ۶ سال، نرخ مرگ و میر کودکان، شیوع کم خونی میان مادران باردار، جمعیت زیر خط فقر شدید، نرخ بیسوادی، بعد خانوار، نسبت هزینه های خوراکی به کل هزینه ها، میانگین درآمد خانوار، نرخ بیکاری، تراکم جمعیت و... ضروری است.

۲. چارچوب عملیاتی FIVIMS در ایران

منابع اطلاعاتی FIVIMS در ایران عمدتاً سیستم های اطلاعاتی ملی، بانکهای اطلاعاتی NGO ها و سیستم های اطلاعاتی سازمانهای بین المللی است. در واقع دبیرخانه ملی FIVIMS قادر به دریافت داده ها از تمام سازمانهای فوق است که هر یک از آنها می توانند نقشی حیاتی در فرایند تهیه و ارائه اطلاعات مرتبط با ناامنی غذایی و آسیب پذیری داشته باشند.

۳. ساختار FIVIMS در ایران

دستیابی به موفقیت در اجرای سیستم نقشه آسیب پذیری و ناامنی تغذیه ای مستلزم فعالیت بخشهای مختلف مانند کشاورزی، بهداشت، تغذیه، آموزش، رفاه اجتماعی و... است. از این رو باید در سطح ملی، وزارتخانه ها یا بخشهای مختلف فعالیتهای خود را برای انجام فعالیتهای بین بخشی ادغام کنند تا از نظر سیاستی هماهنگ شوند.

برای این منظور، تشکیل کمیته مرکزی FIVIMS پیشنهاد می شود که اعضای آن متشکل از نمایندگان اعضای شورای عالی سلامت و امنیت تغذیه باشند. اعضای این شورای عالی که

متشکل از وزرای مرتبط و با ریاست رئیس‌جمهور هستند، وظیفه تعیین سیاست‌های کلی و تصمیم‌گیری درباره موضوعات پیشنهادی ارائه شده توسط کمیته مرکزی نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای را به عهده دارند.

۱- ۳. وظایف و مسئولیتهای کمیته مرکزی FIVIMS عبارت است از:

- ارائه پیشنهادهای سیاستی و هدف‌گیری برنامه‌های FIVIMS در ایران
- تصویب طرح کلان FIVIMS و برنامه عملیاتی آن
- نظارت بر پیشرفت FIVIMS در ایران
- حمایت برنامه‌های آگاه‌سازی سازمانهای دولتی و بین‌المللی از سیستم FIVIMS در ایران
- پیگیری دریافت حمایت‌های مالی و فنی پایدار برای اجرای سیستم FIVIMS

۲- ۳. وظایف و مسئولیتهای هماهنگ‌کننده ملی (وزارت رفاه و تأمین اجتماعی)

- تدوین برنامه عملیاتی برای تصویب در کمیته مرکزی FIVIMS
- طراحی و تدوین دستورالعمل FIVIMS
- تعیین شاخصها و وظایف مربوط به هر یک از سازمانها
- تصمیم‌گیری در خصوص موضوعات مرتبط با اجرای FIVIMS
- تصویب گزارشهای دوره‌ای برای ارائه به کمیته مرکزی

۳- ۳. وظایف و مسئولیتهای دبیرخانه FIVIMS

- ساماندهی شبکه ملی FIVIMS
- برنامه‌ریزی و هماهنگی فعالیتهای اعضا
- جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از اعضا
- راهبری تحلیل و تفسیر اطلاعات
- راهبری تهیه گزارشها و سایر نتایج
- انتشار گزارشها و ارائه بازخورد به اعضا
- راهبری فعالیتهای آگاه‌سازی به منظور ایجاد آگاهی ملی از نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی

- تغذیه‌ای و توسعه بهره‌برداری از اطلاعات FIVIMS برای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و سایر کاربردها
- مسئولیت مدیریت و ارزیابی فعالیتهای FIVIMS به منظور بهبود اثربخشی و کارایی سیستم
- ارتباط با سیستم‌های FIVIMS منطقه‌ای و جهانی

۴-۳. وظایف و مسئولیتهای کمیته فنی

- ارائه مشاوره‌های فنی برای طراحی و اجرای نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای
- کمک به جمع‌آوری اطلاعات مرتبط

۵-۳. وظایف و مسئولیتهای دستگاههای اجرایی

- جمع‌آوری اطلاعات درباره شاخصهای تغذیه‌ای، نوع بیماریها و سایر اطلاعات مربوط به وضعیت اقتصادی خانوار
- اجرای برنامه‌های حمایتی

۴. استفاده‌کنندگان اصلی FIVIMS در ایران

- الف. سیاستگذاران در سطح ملی نظیر ریاست جمهوری، مجلس، هیئت دولت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، از اطلاعات به عنوان مبنایی برای اعلام سیاستها، برنامه‌ریزی و تخصیص بودجه در سطح ملی استفاده می‌کنند.
- ب. استانداران و کمیته‌های برنامه‌ریزی استانی از اطلاعات برای اولویت‌بندی، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های مداخله‌ای در سطح استان استفاده می‌کنند.
- ج. سازمانهای غیردولتی از اطلاعات برای اولویت‌بندی مناطق جهت اجرای برنامه‌های کاهش فقر استفاده می‌کنند.
- د. بنگاههای تأمین منابع مالی از اطلاعات برای ایجاد منابع مالی استفاده می‌کنند.
- ه. مطبوعات و رسانه‌ها نقش آگاه‌سازی استفاده‌کنندگان نقشه آسیب‌پذیری و ناامنی تغذیه‌ای هستند. و انتشار اطلاعات را به عهده دارند.

و. مردم که در واقع هدف و موضوع فعالیتهای FIVIMS افزایش آگاهی مردم برای تغییر شیوه زندگی آنهاست.

البته به این نکته باید توجه داشت که نوع اطلاعات مورد نیاز هر یک از استفاده کنندگان و نیز شکل گزارش تهیه شده برای آنها با توجه به سطح شغلی آنها متفاوت است.

۵. آگاه‌سازی

یکی از اهداف اصلی FIVIMS افزایش توجه سازمانهای مرتبط و بهبود آگاهی ملی در خصوص برنامه‌ریزی مداخله‌ای برای امنیت تغذیه و آسیب‌پذیری است. فعالیتهایی که برای این منظور انجام می‌شود عبارت است از:

- هدفمند کردن فعالیتهای آگاه‌سازی به سمت سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و کسانی که با امنیت غذایی و فقر در ارتباط هستند (مانند رئیس‌جمهور، اعضای هیئت دولت، نمایندگان مجلس، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، استانداران، اعضای شوراهای شهر، رؤسای سازمانهای غیردولتی، رسانه‌ها و مردم).
- برگزاری کارگاههای حساسیت‌برانگیز و ملاقات با سیاست‌گذاران
- تشکیل جلسات منظم با سازمانهای مرتبط با FIVIMS به منظور بحث درباره موضوعات مختلف و مرتبط با FIVIMS
- تهیه و توزیع مجموعه اطلاعات مانند بروشور و پمفلت طی جلسات، کنفرانس‌ها و کارگاهها به منظور رسیدن به اهداف آگاه‌سازی.

منابع:

1. "FIVIMS", FAO, 2000.
2. "Understanding food Insecurity and Vulnerability Tools and Tips", FAO, 2002.
3. "Basic Concepts of FIVIMS", FAO, 2002.
4. "Building on Existing Information Systems", FAO, 2002.
5. "Newsletter of the Inter-agency Working Group on FIVIMS", FIVIMS News, April 2002.
6. WWW, FIVIMS.net